

Tá tunn lóggáva og vánaligt

Formaðurin í Fiskimannafelagnum ivast ikki í, at Anita enn hevði verið til garnafiskiskap undir Føroyum við ólógligari útlandskari manning og uttan at halda veiðireglurnar, um hann ikki hevði havt meldað skipið til lögregluna í februar mánaði. Hann krevur, at ábyrgdin fyri gøluni og øllum, ið henni hoyrir til, verður staðfest og staðsett

Ingolf S. Olsen

11. februar í ár hendi syndarlig vanlukka umborð á garnaskipinum Anitu, tá hin 34 ára gamli indonesiski sjómaðurin Saefudin sjólætst, meðan skipið setti gørn í illveðri á Skeivabanka einar 180 fjórðingar í ein útsynning úr Suðuroynni.

Skipið helt tó áfram at fiska í einar 10 dagar, áðrenn tað kom inn, tí Sjóvinnustýrið helt tað ikki vera neyðugt at krevja skipið til lands.

Og Jan Højgaard, formaður í Føroya Fiskimannafelag, er sannførdur um, at garnaskipið var farið aftur til fiskiskap við somu indonesisku manningini fáar dagar seinni, um hann ikki meldaði skipið til lögregluna hin 23. februar, dagin fyri at sjóforhoyrið var í Føroya Rætti í sambandi við vanlukkuna 11. februar.

Orsøkin til at fiskimannafelagsformaðurin meldaði Anitu til lögregluna var, at hann hevði uppspurt, at útlandska manningin var í holtur við at landa skipið í Norðhavnini í Klaksvík. Tað hevði hon ikki loyvi til, tí ongin av teimum hevði arbeiðs- og uppihaldsloyvi í Føroyum. Tað krevst fyri at gera arbeiði á landi í Føroyum.

– Tað var onki, sum bendi á, at nakrar nærri kanningar skuldu gerast av nøkrum viðvíkjandi skipi og manning. Sjóforhoyrið var bara ein rutina, sum skuldi fáast frá hondini. Skipið hevði eisini latið øll gørnini staðið á Skeivabanka, so teir roknaðu bestemt ikki við, at

teir skuldu steðga leingi inni, sigur Jan Højgaard.

Onki var í lagi

Tað vísiti seg eisini skjótt, at viðurskiptini hjá manningini als ikki vóru í lagi. Hinvegin var skilið so ringt, at myndugleikarnir gjørdu av, at øll tann útlandska manningin – umleið 30 í tali – skuldi sendast heim.

Og síðani rullaði kavabólturin, tí stöðugt meira kom undan kavi, tá lögreglan av álvara fór at vísa skipinum áhuga. Undir sjóforhoyrinum var eisini nógv undrunarvert og komið fram um arbeiðsviðurskiptini og ikki minni trygdarviðurskiptini umborð, umframt at tað var sera ógreitt, hvør í veruleikanum hevði evsta ræðið umborð – um tað var føroyski skiparin ella spanski yvirstýrimaðurin.

Skipið slapp ikki út aftur, men ongin tyktist leggja nakað í, at gørnini hjá skipinum framhaldandi stóðu og fiskaðu á Skeivabanka. Lógin fyriskrivar annars, at gørn ikki mugu standa í sjónum longri enn 72 tímar.

Ikki fyrr enn Kjartan Hoydal, pensjoneraður fiskivinnufrøðingur, alment gjørdi vart við hetta, fór onkur at ressast. Fyrst segði Vørn/Fiskiveiðieftirlitið seg ikki hava nakað mandat at gera nakað við ólógliga fiskandi gørnini, men at enda meldaði eftirlitið kortini Anitu til lögregluna – eftir at gørnini høvdu staðið á Skeivabanka og fiskað í 35 dagar.

– Ábyrgdin má og skal plaserast, og yvirskipað eru tað sjálvsagt landsstýrismenninir Jacob Vestergaard og Johan Dahl, ið vara av ávikavist Vørn og Sjóvinnustýrinum, sum hava ábyrgdina. Men eisini í sjálvum ráðunum við teirra aðalstjórum má kannast, hvør kann ábyrgdast, og ikki minni á Vørn og í Sjóvinnustýrinum er tað alneyðugt at staðfesta, hvør hevur ábyrgdina av hesi gøluni og øllum, ið hoyrir henni til, sigur Jan Højgaard, formaður í Føroya Fiskimannafelag, ið er sannførdur um, at Anita enn var til fiskiskap við indonesisku fiskimonnum, um hann ikki hin 23. februar hevði meldað reiðarið fyri at nýta ólógliga arbeiðsmegi til at landa skipið.

Grov lógarbrot

Tá skipið varð kravt at draga gørnini og fór út, fyri størsta partin mannað við íslendingum, vóru eftirlitsfólk frá Vørn við, og tað vísiti seg, at skipið hevði sett meira enn 4649 gørn, tó at tað bert hevði loyvi til 1400. Eisini hevði skipið sett svartkalvagørn inn ímillum havtaskugørnini, sjálvt um tað er bannað at royna við báðum garnasløgnum í senn.

Til samans hevur lögreglan ákært skipara og reiðari fyri sjeið brot á lógina um vinnuligan fiskiskap, og hald er lagt á allan reiðskapin, eins og reiðarið hevur mugað veitt trygd fyri 2,4 milliónum krónum til millum annað bót og sakarmálskostnað.

– Vit mugu ikki gloyma syrgiligu hendingina – at ein ungur indonesiskur familumaður lat lív – sum gjørdi, at henda gølan yvirhøvur varð avdúkað og framvegis verður avdúkað. Men tað er ræðandi og sera ørkymlandi at hava fingið staðfest, at alt hetta óskilið helst bara hevði sloppið at hildið áfram, um ikki reiðarið gjørdi

tann lutfalsliga lítla brølaran at lata útlandsku manningina landa skipið, so tað kundi meldast fyri brot á reglurnar um arbeiðs- og uppihaldsloyvi, sigur Jan Højgaard.

Eisini Axel Hansen, nevndarlimur í Føroya Fiskimannafelag, hevur í grein øtast um stöðuna og vánaliga eftirlitið.

Vánaligt eftirlit

Í døgnum beint eftir 11. apríl, tá útvarpið visti at siga, at Vørn hevði meldað reiðarið, og stjórin har tiskil ikki vildi viðmerkja málið, hevði Axel Hansen eina grein í miðlunum undir heitinum »Vørn fjalir seg«. Har skrivar hann millum annað soleiðis:

»Tað má sigast at vera funnin fressur hjá Vørn nú knappliga at hava funnið sær hetta høvið at sleppa sær undan, at almenni ljóskastarin verður settur á teirra óhepna leiklut í hesum máli.

Ein stórur partur av tí, sum er staðfest í sjóforhoyri og eftirfylgjandi lögregluavhoyring kundi verið – og er partvíst – staðfest við vanligum eftirliti. Og nógv, sum

eftir øllum at døma ikki er alment staðfest nakrastaðir enn, kann Fiskimannafelagið staðfesta.

Millum annað hevur Fiskimannafelagið fingið avrit av mynstringarlistunum hjá Anitu higartil í ár. Teir eru als ikki gjørdir í samsvar við galdandi reglur, til dømis eru á flestu mynstringarlistunum bert upplýsingar um vinnubræv hjá skiparanum, meðan ongir upplýsingar eru um hetta hjá hinum yvirmonnunum. Og sjálvt um skipið hevur skift skipara, er manningin ikki mynstrað av nýggjum, sum hon skal sambært mynstringarreglunum.

Hetta eru greið brot, og føroyskir fiskimenn vita, at bara tað minsta er galið við mynstringarlistanum ella pappírnum hjá teimum, tá Fiskiveiðieftirlitið vitjar umborð, so fær skiparin stóra bót, og í ringasta føri verður skipið kravt til lands.

Men hóast Fiskiveiðieftirlitið hevur verið umborð á Anitu í ár og framt eftirlit, so hevur ongin talað at mynstringarlistunum.

Sum Fiskimannafelagið skilir, verða kanningar enn gjørdar í